

LIETUVOS – BALTARUSIJOS DVIŠALĖ PREKYBA

2022 m. balandžio 15 d.

I. Baltarusijos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Baltarusijos ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2018 m. buvo pramonė (25%), viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (11%), žemės ūkis (6,6%), didmeninė ir mažmeninė prekyba (10%), nekilnojamasis turtas, administracinė ir aptarnavimo veikla bei verslo paslaugos (9,1%).

2020 m. Baltarusijos prekių eksportas siekė 26 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka (ES-27) sudarė 19% Baltarusijos prekių eksporto vertės (į Lenkiją – 4,3%, Lietuvą – 3,5%, Vokietiją – 3,1%), o iš ES nepriklausančių šalių 45% eksporto vertės tenka Rusijai, 11% – Ukrainai ir 2,8% – Jungtinei Karalystei.

2020 m. Baltarusijos importas siekė 29 mlrd. EUR ir 20% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 5,1%, Lenkijos – 3,8%, Italijos – 2,1%), o iš ES nepriklausančių šalių – 50% importo atvežama iš Rusijos, 11% – Kinijos ir 4,2% – Ukrainos.

Šaltiniai: <https://www.belstat.gov.by>; ICT Trade Map.

II. Lietuvos ir Baltarusijos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Baltarusijos pagrindiniai rodikliai 2019-2021 m.

	2019		2020		2021	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	3.9 %	7	3.6 %	10	3.0 %	11
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0.9 %	25	0.7 %	24	0.6 %	28
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	8.3 %	3	7.9 %	3	7.1 %	5
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	2.5 %	14	2.9 %	11	3.5 %	9
Paslaugos						
	2019		2020		2021	
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	6.0 %	4	4.7 %	7	3.5 %	10
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	9.9 %	1	8.0 %	4	6.1 %	4

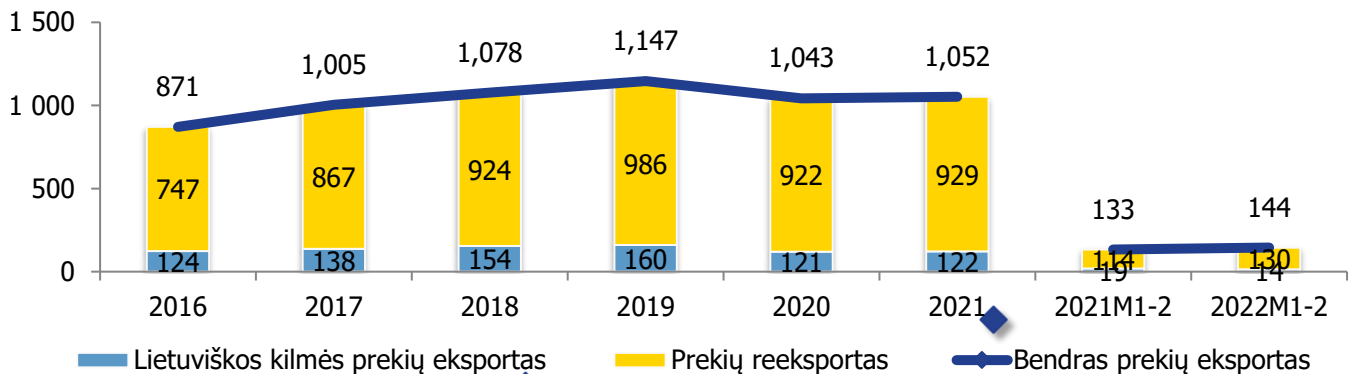
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2021 m. Baltarusija buvo 11-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 3% (1.1 mlrd. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 12% Lietuvos prekių eksporto į Baltarusiją 2021 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (88%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2020 m., Lietuvos prekių eksportas į Baltarusiją padidėjo 0.9%, daugiausiai dėl plastikų ir jų dirbinių eksporto didėjimo. Per 2022 m. sausio-vasario mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Baltarusiją, palyginti su atitinkamu 2021 m. laikotarpiu, didėjo 8.2% arba 11 mln. EUR.

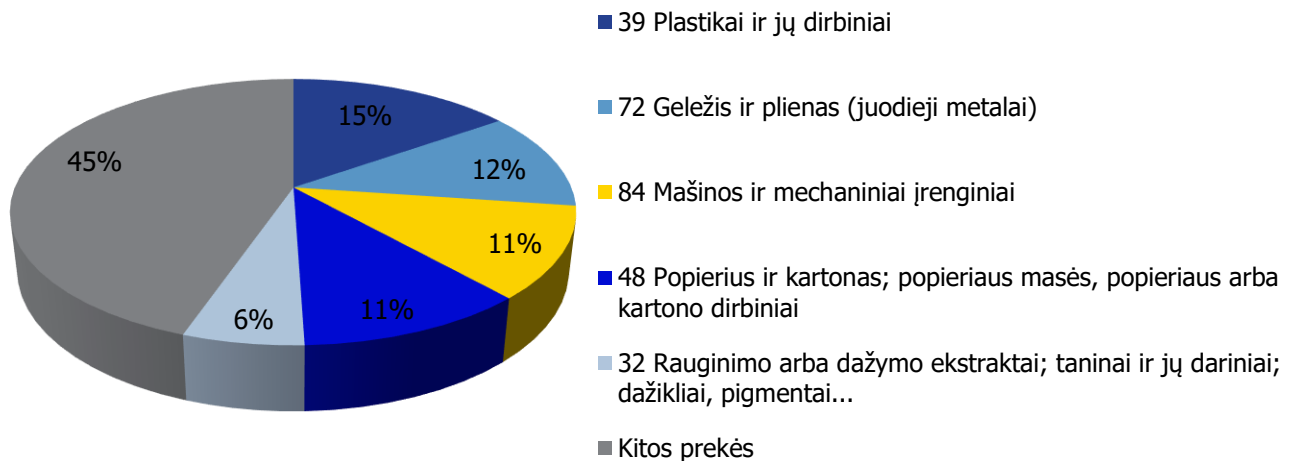
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Baltarusiją, 2016-2022 m. 1-2 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Baltarusija 2021 m. buvo 28-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 0.6% (122 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Baltarusiją eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė plastikai ir jų dirbiniai – 15% arba 19 mln. EUR (22-a didžiausia eksporto rinka), geležis ir plienas (juodieji metalai) – 12% arba 15 mln. EUR (5-a didžiausia eksporto rinka), mašinos ir mechaniniai įrenginiai – 11% arba 14 mln. EUR (12-a didžiausia eksporto rinka), popierius ir kartonas – 11% arba 14 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka), rauginimo arba dažymo ekstraktai – 5.8% arba 7.1 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2020 m., lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Baltarusiją padidėjo 1.6% arba 1.9 mln. EUR. Labiausiai didėjimą lėmė plastikai ir jų dirbiniai. Per 2022 m. sausio-vasario mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Baltarusiją, palyginti su atitinkamu 2021 m. laikotarpiu, mažėjo 26% arba 4.9 mln. EUR.

2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Baltarusiją struktūra 2021 m.

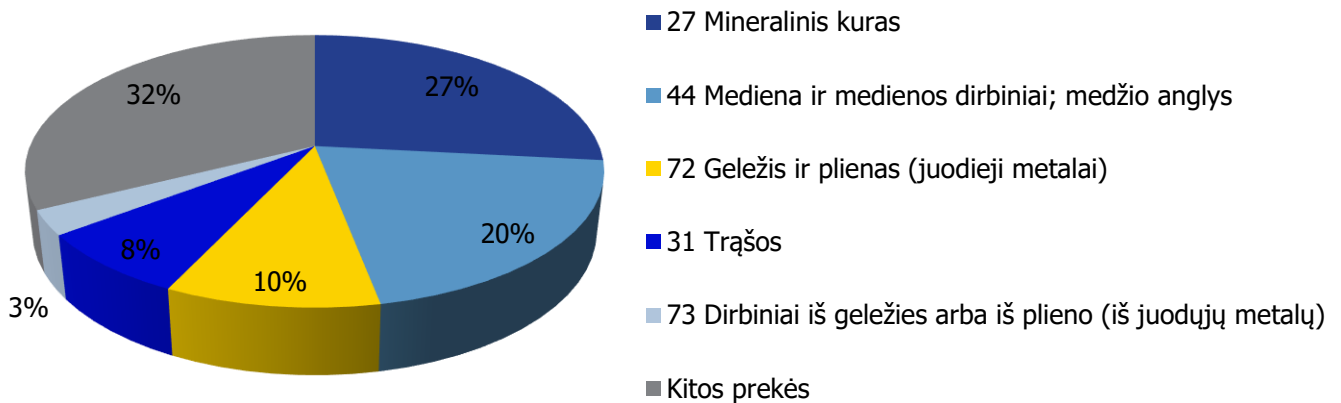
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2021 m. Baltarusija buvo 9-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 3.5% (1.3 mlrd. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Baltarusijos 2021 m. daugiausia importuota mineralinio kuro – 27% arba 351 mln. EUR (4-a didžiausia importo rinka), medienos ir medienos dirbinių; medžio anglių – 20% arba 267 mln.

EUR (1-a didžiausia importo rinka), geležies ir plieno (juodųjų metalų) – 10% arba 133 mln. EUR (3-a didžiausia importo rinka), trąšų – 7.7% arba 101 mln. EUR (2-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2020 m., prekių importas iš Baltarusijos padidėjo 58%.

3 pav. Lietuvos importo iš Baltarusijos struktūra 2021 m.

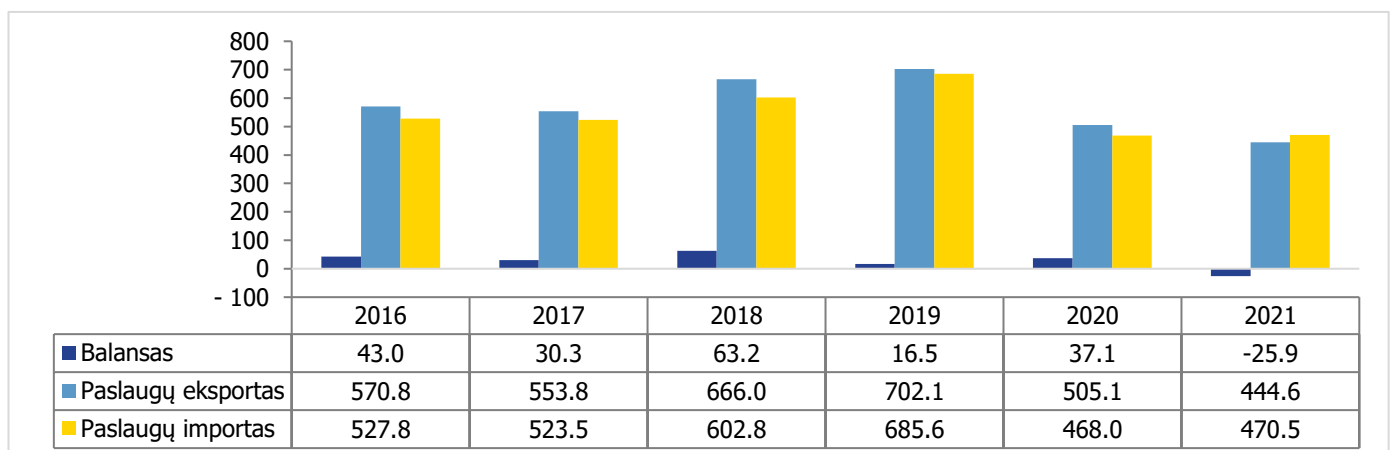

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2021 m. Baltarusija buvo 10-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 3.5% (445 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Baltarusijos siekė 471 mln. EUR, tai sudarė 6.1% viso Lietuvos paslaugų importo 2021 m., o Baltarusija buvo 4-a didžiausia tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

4 pav. Lietuvos ir Baltarusijos užsienio prekyba (paslaugos) 2016-2021 mln. EUR

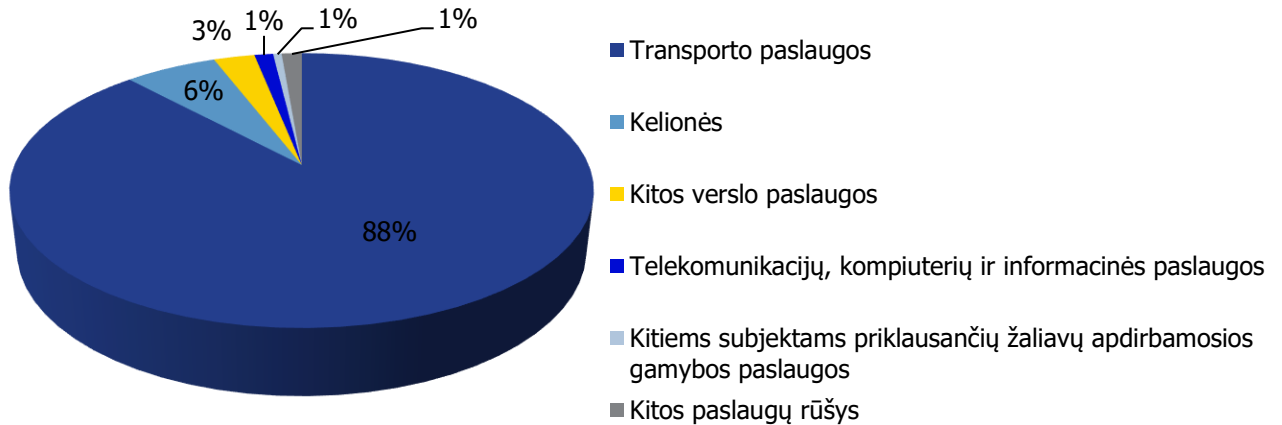
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2021 m. iš Lietuvos į Baltarusiją daugiausia buvo eksportuota transporto paslaugų – 88% arba 391 mln. EUR (6-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 6.1% arba 27 mln. EUR (6-a didžiausia eksporto rinka), kitų

verslo paslaugų – 2.7% arba 12 mln. EUR (21-a didžiausia eksporto rinka), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 1.2% arba 5.5 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), kitiems subjektams priklausančių žaliavų apdirbamosios gamybos paslaugų – 0.6% arba 2.5 mln. EUR (16-a didžiausia eksporto rinka). Per 2021 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Baltarusijos rinką sumažėjo 12% iki 445 mln. EUR.

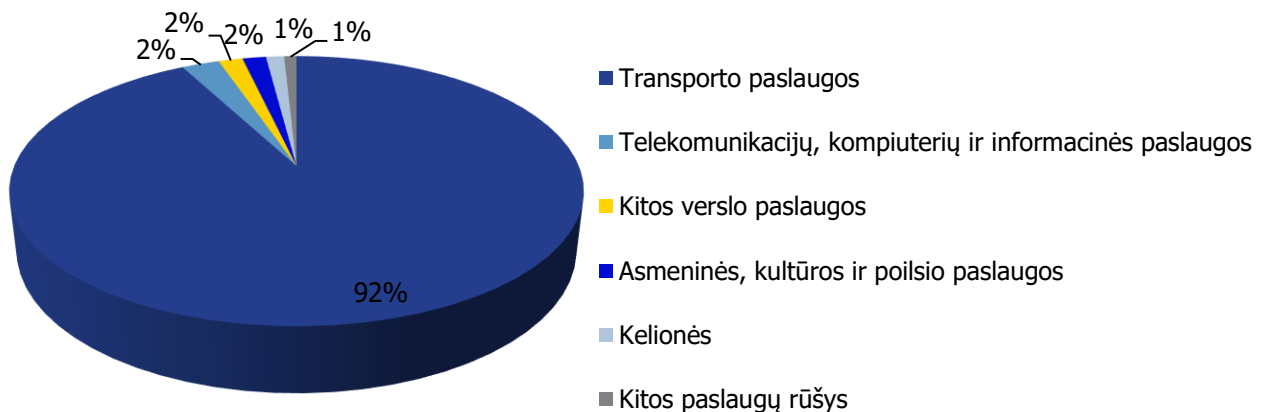
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Baltarusiją struktūra 2021 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2021 m. iš Baltarusijos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota transporto paslaugų – 92% arba 434 mln. EUR (4-a didžiausia importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 2.5% arba 12 mln. EUR (14-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 1.6% arba 7.7 mln. EUR (27-a didžiausia importo tiekėja), asmeninės, kultūros ir poilsio paslaugų – 1.6% arba 7.4 mln. EUR (3-a didžiausia importo tiekėja), kelionių – 1.2% arba 5.8 mln. EUR (18-a didžiausia importo tiekėja). Per 2021 m. paslaugų importo vertė iš Baltarusijos išaugo 0.6% iki 471 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Baltarusijos struktūra 2021 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 397 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Baltarusijos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Baltarusiją yra šie: drabužiai ir tekstilės gaminiai, maisto produktai, inžinerinės pramonės gaminiai ir chemijos pramonės produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Baltarusijos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	397
Drabužių siuvimas (gamyba)	98
Tekstilės gaminių gamyba	64
Maisto produktų gamyba	32
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	29
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	20
Augininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	16
Odos ir odos dirbinių gamyba	16
Baldų gamyba	15
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	15
Kitos	92

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.

